ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
Τμήμα Μαθηματικών και
Εφαρμοσμένων Μαθηματικών

Χειμερινό Εξάμηνο 2019-20
Διδάσκοντες: Χρήστος Κουρουνιώτης
Θανάσης Φειδάς

ΜΕΜ 112 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΑΛΓΕΒΡΑ

Απαντήσεις ή Υποδείξεις στο Εργαστήριο Προβλημάτων 12

Άσκηση 12.1 Ποιος πίνακας παριστάνει την απεικόνιση που στέλνει το $(1, 0)$ στο $(2, 5)$ και το $(0, 1)$ στο $(1, 3)$; Ποιος πίνακας στέλνει το $(2, 5)$ στο $(1, 0)$ και το $(1, 3)$ στο $(0, 1)$; Γιατί δεν υπάρχει πίνακας που να απεικονίζει το $(2, 6)$ στο $(1, 0)$ και το $(1, 3)$ στο $(0, 1)$;

Άσκηση 12.2 Γιατί δεν υπάρχει πίνακας A τέτοιος ώστε το διάνυσμα $(1, 1, 1)$ να περιέχεται στο χώρο γραμμών και στο μηδενοχώρο του A;

Απάντηση - Υπόδειξη.
Εάν v είναι διάνυσμα στο μηδενόχωρο του πίνακα A και u είναι διάνυσμα στο χώρο γραμμών του A, τότε $u^T v = 0$.

Άσκηση 12.3 Εάν οι στήλες του A είναι n διανύσματα του $\mathbb{R}^m$, ποιά είναι η τάξη του A όταν τα διανύσματα είναι γραμμικά ανεξάρτητα. Ποιά όταν τα διανύσματα παράγουν τον $\mathbb{R}^m$. Ποιά όταν τα διανύσματα αποτελούν βάση του $\mathbb{R}^m$;

Άσκηση 12.4 Θεωρούμε το επίπεδο $W = \{(x, y, z) \in \mathbb{R}^3 : x - 2y + 3z = 0\}$. Δείξτε οτι κάθε ένα από τα σύνολα $\mathcal{B}$ και $\mathcal{C}$ είναι βάσεις του W:

$$\mathcal{B} = \left\{ \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} -3 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} \right\}, \quad \mathcal{C} = \left\{ \begin{bmatrix} -1 \\ 1 \\ 1 \end{bmatrix}, \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} \right\}.$$

Δείξτε οτι το διάνυσμα $v = (5, 7, 3)$ ανήκει στο W, και βρείτε το διάνυσμα συντεταγμένων $v_{\mathcal{B}}$ του v ως προς τη βάση $\mathcal{B}$. Βρείτε τον πίνακα μετάβασης από τη βάση $\mathcal{C}$ στη βάση $\mathcal{B}$, δηλαδή τον πίνακα A για τον οποίο

$$v_{\mathcal{B}} = A v_{\mathcal{C}} .$$

Χρησιμοποιήστε την προηγούμενη σχέση για να υπολογίσετε το διάνυσμα συντεταγμένων $v_{\mathcal{C}}$, και επαληθεύστε το αποτέλεσμα.

Απάντηση - Υπόδειξη.
W είναι υπόχωρος διάστασης 2 του $\mathbb{R}^3$.
Ελέγχουμε οτι τα δύο διανύσματα του $\mathcal{B}$ ανήκουν στο W και είναι γραμμικά ανεξάρτητα. Συνεπώς αποτελούν βάση του W.
Το ίδιο για τα δύο διανύσματα του $\mathcal{C}$.

Για να βρούμε το διάνυσμα συντεταγμένων $v_{\mathcal{B}}$ λύνουμε την εξίσωση $\begin{bmatrix} 2 & -3 \\ 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} b_1 \\ b_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5 \\ 7 \\ 3 \end{bmatrix}$. Βρίσκουμε $v_{\mathcal{B}} = \begin{bmatrix} 7 \\ 3 \end{bmatrix}$.

Ο πίνακας μετάβασης από τη βάση $\mathcal{C}$ στη βάση $\mathcal{B}$ έχει ως στήλες τα διανύσματα συντεταγμένων των στοιχείων της $\mathcal{C}$ ως προς τη βάση $\mathcal{B}$. Δηλαδή είναι ο πίνακας που ικανοποιεί $\begin{bmatrix} 2 & -3 \\ 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 & 1 \\ 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$. Βρίσκουμε οτι $\begin{bmatrix} a & b \\ c & d \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$.

Βρίσκουμε το $v_{\mathcal{C}}$ λύνοντας την εξίσωση $\begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} c_1 \\ c_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 7 \\ 3 \end{bmatrix}$ και βρίσκουμε $v_{\mathcal{C}} = \begin{bmatrix} -1 \\ 4 \end{bmatrix}$. Ελέγχουμε οτι $\begin{bmatrix} -1 & 1 \\ 1 & 2 \\ 1 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 \\ 4 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 5 \\ 7 \\ 3 \end{bmatrix}$.

Άσκηση 12.5 Ο πίνακας $A = \begin{bmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$ παριστάνει μία ***διαστολή*** στη διεύθυνση του $x-$άξονα. Σχεδιάστε τον κύκλο $x^2 + y^2 = 1$, και γύρω του σημεία $(2x, y)$ που προκύπτουν από πολλαπλασιασμό με τον πίνακα A. Τι σχήμα έχει η καμπύλη που προκύπτει;

Άσκηση 12.6 Ποιός πίνακας παριστάνει την απεικόνιση που περιστρέφει κάθε διάνυσμα του $\mathbb{R}^2$ κατά μία ορθή, και στη συνέχεια προβάλλει πάνω στον $x-$άξονα; Ποιός πίνακας παριστάνει την απεικόνιση που προβάλλει στον $x-$άξονα και στη συνέχεια προβάλλει πάνω στον $y-$άξονα;

Απάντηση - Υπόδειξη.

Περιστροφή κατά $\frac{\pi}{2}$, $\begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$. Προβολή στον x-άξονα, $\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix}$.

Ο ζητούμενος πίνακας που παριστάνει τη σύνθεση των δύο απεικονίσεων είναι ο

$$\begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}.$$

Άσκηση 12.7 Πολυώνυμα Tchebychev ονομάζονται τα πολυώνυμα T_n, για $n = 0, 1, 2, \ldots$, τα οποία ικανοποιούν την επαγωγική σχέση

$$T_{n+1}(x) = 2xT_n(x) - T_{n-1}(x)\,, \quad T_0 = 1\,, \quad T_1 = x\,.$$

α΄. Υπολογίστε τα πολυώνυμα Tchebychev για $n = 2, 3$.

β΄. Δείξτε οτι $\mathcal{B} = \{T_0, T_1, T_2, T_3\}$ είναι βάση του διανυσματικού χώρου $\mathbb{R}[x]_3$ των πολυωνύμων βαθμού μικρότερου ή ίσου με 3.

γ΄. Βρείτε το διάνυσμα συντεταγμένων ως προς τη βάση $\mathcal{B}$ του πολυωνύμου $p(x) = 4x^3 - 2x^2 - x - 1$.